

The Role of Rural Television Networks in the Sustainability of the Country's Villages

Farshad Aghajani¹, Tahmineh Daniali² ¹, Mehrdad Navabakhsh³

1. PhD Candidate, Department of Geography and Rural Planning, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

E: farshadhut@yahoo.com

2. Associate Professor, Department of Geography, Yadegar_e_ Imam Khomeini Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

(Corresponding Author). E: tahmine.daniali@gmail.com

3. Professor, Department of Social Sciences and Sociology, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

E: navabakhsh@srbiau.ac.ir

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Keywords

Rural television network
Sustainable development
Villages of Iran

This study explores the role of rural television networks in promoting the sustainability of rural regions. The findings provide valuable insights for planners and policymakers involved in sustainable rural development and the establishment of a national rural television network in Iran. This applied, quantitative research adopts a descriptive-analytical approach, utilizing questionnaires and document analysis as its primary data collection tools. Data were processed using SPSS and the FARAS model. Results indicate that all variables and indicators used to assess the role of rural television networks in economic, social, and physical dimensions of sustainable rural development demonstrated high levels of significance. One-sample t-tests revealed mean scores exceeding the baseline (3), indicating a positive impact of rural television networks on sustainable rural development. The FARAS model was applied to rank indicators, showing that, in the economic dimension, employment, economic growth, and productivity carried the highest weights (0.434, 0.423, and 0.401, respectively). In the social dimension, social activities, security, health, educational services, and population indicators held the highest weights (0.450, 0.431, 0.421, and 0.403, respectively). For the physical dimension, indicators related to land use, road network quality, infrastructure quality, and residential environment quality carried the highest weights (0.440, 0.430, 0.424, and 0.420, respectively). The study underscores the potential of rural television networks to significantly influence sustainable development in rural areas. Consequently, planners and policymakers should prioritize this issue. The study recommends prioritizing content production that meets the specific needs of rural communities and enhancing broadcasting infrastructure in these regions.

Article History:

Received:

19 AU 2024

Received in revised form:

24 OC 2024

Accepted:

28 OC 2024

Available online:

21 NO 2024

Citation: Aghajani, F., Daniali, T. & Navabakhsh, M. (2024). Investigating the price and housing market in Abadeh city. *Journal of Geography*, 22 (82), 53-74.

 <http://doi.org/10.22034/iga.2024.2036887.1324>

© The Author (s).

Publisher: Iranian Geographical Associati

This is an open access article under the CC BY license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

Extended Abstract

Introduction

In recent decades, rural development has become a key focus due to the critical role villages play in environmental balance and population sustainability. Media and communication technologies have significantly impacted rural societies, helping inform and raise awareness, enhance technical knowledge, and foster creativity. In developing countries, including Iran, improving communication infrastructure in rural areas is a priority, as it enhances quality of life, agricultural productivity, and access to services. Media also play a vital role in environmental conservation, resource management, and poverty reduction. Rural areas are crucial to the national economy, particularly in ensuring food security, and sustainable development in these areas requires strengthening communication networks. These networks can improve life quality, promote agricultural innovation, and support environmental sustainability. Therefore, research on establishing visual networks in rural areas is essential for long-term development.

Methodology

The FARAS (Fuzzy Additive Ratio ASsessment) model is a decision-making approach used in situations with uncertain or imprecise data. It combines fuzzy logic and additive ratio assessment (a method for multi-criteria decision analysis) to evaluate and prioritize alternatives based on multiple criteria. The model helps decision-makers handle ambiguity by using fuzzy sets to represent uncertainty in the criteria and alternatives.

Results and Discussion

The results obtained from the Kolmogorov-Smirnov test indicate that all the indicators in question follow a normal distribution. In the category of economic sustainable development indicators, the employment indicator with a weight of 0.434, economic growth with a weight of 0.423, and productivity with a weight of 0.401, have the highest and lowest levels of influence from the rural television network. In the category of social sustainable development indicators, the indicators of social activities and security with a weight of 0.450, health and well-being with a weight of 0.431, educational services with a weight of 0.421, population with a weight of 0.403, cultural and sports with a weight of 0.390, and religious and political with a weight of 0.380, have the highest and lowest levels of influence from the rural television network. In the category of physical sustainable development indicators, land use with a weight of 0.440, road network quality with a weight of 0.430, infrastructure quality with a weight of 0.424, and housing environment quality with a weight of 0.420, have the highest and lowest levels of influence from the rural television network.

Conclusion

This research aims to examine the role of local television networks in the sustainable development of rural areas in the country. The findings suggest that supporters of local television's role in rural economic development believe that such networks, through diverse functions, can enhance general knowledge, technical skills, and economic expertise, ultimately contributing to sustainable economic growth in rural regions. Local TV stations help increase agricultural product diversity, expand the area under cultivation, and improve average household income. Additionally, they are effective in boosting productivity and fostering entrepreneurship, especially among young rural populations. In the tourism sector, local TV networks promote small business creation, improve employment in agriculture, handicrafts, and tourism, and support the development of eco-tourism, thereby stabilizing jobs and reducing unemployment. By introducing rural entrepreneurs and showcasing tourism attractions, local TV helps increase job opportunities in rural areas. Local television also significantly impacts social development, improving social security and fostering community participation. It plays a crucial role in enhancing rural vitality, quality of life, and overall community engagement. Moreover, it contributes to public health and education by transferring valuable information, raising awareness, and advancing women's education and literacy. Culturally, locally produced content increases political participation, enhances awareness, and improves decision-making in elections. It also helps preserve cultural and social values in rural areas. However, challenges remain regarding political content and the role of national media in fostering political

development at the local level. In terms of physical infrastructure, local television networks help prevent the conversion of agricultural land into residential or commercial areas by emphasizing the importance of preserving rural landscapes. They also contribute to improving rural road networks and housing quality by promoting sustainable building practices tailored to the specific needs and conditions of each region. Overall, local TV networks serve as a vital tool for promoting sustainable development, fostering entrepreneurship, improving infrastructure, and enhancing the socio-economic well-being of rural communities.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work.

Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the scientific consultants of this paper.

References

- 1) Akter, R. & Mezbah-ul-Islam, M. (2016). Television as a medium of information for rural development in Bangladesh: A case study of Dinajpur District. In Proceedings of the NEHU Conference (pp 9-11). Shillong, Meghalaya, India: INFLIBNET Centre. https://www.du.ac.bd/faculty/faculty_details/LIS/1221
- 2) Azkia, M. & Eimani, A. (2015). Rural Sustainable Development, Information, Tehran, 2nd edition. [Persian].
- 3) Bagherzadeh, M., Hosseini Mehr, S., Shahmari, R. and Asghari, H. (2021). An Analysis of the National Media's Influence on Rural Development (Case Study: Villages in Roudsar County), Biannual Journal of the Scientific Publication of Geographic Engineering of the Land, 5(9), 212-225. [Persian]. https://www.jget.ir/article_131090.html
- 4) Bahadori Amjez, F., Anabestani, A. & Tavakolinia, J. (2022). The Role of Key Components in Forming the Smart Growth Approach for Sustainable Development of Rural Settlements (Case Study: Jiroft County), Spatial Planning, 12(2), 91-118. [Persian]. <https://doi.org/10.22108/sppl.2022.132321.1639>
- 5) Bahat, S. (2003). Rural industrialization through small enterprises. Paper presented at the WASME 14th International Conference.
- 6) Daniali, T. (2018). Challenges of Sustainable Development Using Information and Communication Technology (ICT) (Case Study: Villages in Saveh County), Geography (Scientific Quarterly of the Iranian Geographical Association), 16(58), 201-213. [Persian]. https://mag.iga.ir/article_253453.html
- 7) Drastikal, P. (2003). Participatory Evaluation of Rural Communications: A New Approach to Research and Design of Communications for Development Programs and Strategies (Translated by Ebrahim Mardani Beladachi), Tehran: Ministry of Jihad-e-Sazandegi. [Persian].
- 8) Estelaaji, A. & Hatefi, A. (2016). The Role of Information and Communication Technology in the Development of Tourism in Ardabil Province, Geography (Scientific Quarterly of the Iranian Geographical Association), 14(50), 193-211. [Persian]. https://mag.iga.ir/article_700864.html
- 9) Eimani, B. & Abdollahi, M. (2021). The Impact of Information and Communication Technology on the Psychological Empowerment of Rural Farmers (Case Study: Villages in the Central District of Kuhdasht County), Geography (Scientific Quarterly of the Iranian Geographical Association), 19(68), 219-231. [Persian]. https://mag.iga.ir/article_245439.html
- 10) Gelb, E. M. (1999). Adoption of IT by farmers—does it reflect the potential benefit? In Proceedings of the Second European Conference of the European Federation for Information Technology in Agriculture, Food and the Environment (pp. not specified). Bonn, Germany.
- 11) Gouvea, R., Kapelianis, D. & Kassicieh, S. (2018). Assessing the nexus of sustainability and information & communications technology. Technological Forecasting and Social Change, 131(3), 39-44. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2018.01.001>

- 12) Gunasekaran, A. (2007). A framework for supply chain performance metrics. *International Journal of Production Economics*, 87(3), 333-347. <https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2002.12.001>
- 13) Ghanbari Baghestan, A. & Ansari, N. (2019). Media Policy and Its Impact on Development: A Case Study of India, *Cultural and Communication Studies*, 15(57), 141-168. [Persian]. <https://doi.org/10.22034/jcsc.2020.38267>
- 14) Gholipour, A. & Roshandel Arbatani, T. (2017). Media Institutions for Development, the Core of Rural Development: Examining the Relationship between the Alignment of Provincial Television Programs and Rural Development in Ardabil Province, *Rural and Development*, 9(4), 137-176. [Persian]. http://rvt.agri-peri.ac.ir/article_59322.html
- 15) Heydari Sarban, V. & Bakhtar, S. (2020). Examining the Effects of Information and Communication Technology on Improving Environmental Indicators in Rural Areas (Case Study: Hasanhabad Rural District – Islamabad West County), *Environmental Research*, 11(21), 273-286. [Persian]. <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.20089597.1399.11.21.23.2>
- 16) Hollifield, C. A. (2003). Media, information technology, and rural economic development. *Journal of Rural Studies*, 19(1), 67-74. [https://doi.org/10.1016/S0743-0167\(02\)00038-1](https://doi.org/10.1016/S0743-0167(02)00038-1)
- 17) Hollifield, A. & Donnermeyer, J. F. (2003). Creating demand: Influencing information technology. *Government Information Quarterly*, 20(1), 7-22.
- 18) Hudson, H. E. (2006). From rural village to global village: Telecommunications for development in the information age. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- 19) Knaap, Gerrit-Jan & Chakraborty, Arnab. (2007). Comprehensive Planning for Sustainable Rural Development. *Journal of Regional Analysis and Policy*, Mid-Continent Regional Science Association, 37(1), 1-3.
- 20) Leng, C., Ma, W., Tang, J. & Zhu, Z. (2020). ICT adoption and income diversification among rural households in China. *Applied Economics*, 52(33), 3614-3628. <https://doi.org/10.1080/00036846.2020.1717657>
- 21) Malecki, E. J. (2003). Digital development in rural areas: Potentials and pitfalls. *Journal of Rural Studies*, 19(2), 201-214. [https://doi.org/10.1016/S0743-0167\(02\)00041-1](https://doi.org/10.1016/S0743-0167(02)00041-1)
- 22) Masika, R. & Joekes, S. (1997). Environmentally sustainable development and poverty: A gender analysis (BRIDGE Report No. 52). Institute of Development Studies, The Gender Equality Unit, Swedish International Development Cooperation Agency (Sida).
- 23) Mathur, A. (2005). ICT and rural markets: Opportunities for growth. *The International Information & Library Review*, 37(4), 385-398. <https://doi.org/10.1016/j.iilr.2005.09.005>
- 24) Meena, K. & Yadav, R. (2021, February 28). Impact of media on rural development: Analyzing the transformation in Sirohi district in the 21st century. *Mass Communication & Journalism [India]*, 2(1), 1-10.
- 25) Nikade, A., Christie U., Omego, O. & Ochonogor, C. (2019). Mass media coverage of development news in rural and urban areas of Bayelsa State, Nigeria. *Journal of Humanities and Social Science*, 17(4), 213-224.
- 26) Langaroudi, H., Rezvani, M., Faraji, H. & Nemati, M. (2010). Analyzing the Social and Economic Effects of Rural Information and Communication Technology (Case Study: Central District of Gorgan County), *Geography (Scientific Quarterly of the Iranian Geographical Association)*, 8(26), 33-59. [Persian].
- 27) Rahmani Fazli, A. & Boudhari, S. (2009). Achieving Sustainable Rural Development with Emphasis on the Role of Mass Media (Case Study: Villages in Qazvin Province), *Geography and Development*, 14, 101-120. [Persian]. https://gdij.usb.ac.ir/article_1219.html
- 28) Rokoneddin Eftekhari, A. & Badri, A. (2013). *The Developmental Model System in Rural Areas: Lessons from the Experience of Sample Villages in the World and Iran, Gilan Province*, Office of Rural Affairs and Councils, First Edition. [Persian].
- 29) Saadi, H. (2005). The Level of Rural Satisfaction with Television Programs with Emphasis on Programs Produced by Agricultural Jihad Organizations about Agricultural Issues and Rural Development, *Quarterly Journal of Communication Research*, 12(44), 93. [Persian]. <https://www.magiran.com/p393269>
- 30) Safari, M. & Jafari, M. (2021). Local Media and Development; Case Study of Zanjan Province, *Economic Sociology and Development*, 10(1), 131-159. [Persian]. <https://doi.org/10.22034/jeds.2021.42435.1469>
- 31) Rao, N. H. (2007). A framework for implementing information and communication technologies in agricultural development in India. *Journal of Technological Forecasting and Social Change*, 74(7), 1112-1125. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2006.05.007>
- 32) Ruth, M. (2001). *Women and sustainable development*. Non-Governmental Liaison Service. Retrieved from. <http://www.un-ngls.org/>

- 33) Sheng, J. & Lu, Q. (2020). The influence of information communication technology on farmers' sales channels in environmentally affected areas of China. *Environmental Science and Pollution Research*, 27(24), 42513-42529. <https://doi.org/10.1007/s11356-020-10383-2>
- 34) Varga, E. (2008). *The challenges of sustainable rural development towards engineering, policy*. Montreal, Canada.

نقش شبکه تلویزیون روستایی در پایداری روستاهای کشور

فرشاد آقاجانی^۱، تهمنه دانیالی^۲، مهرداد نوابخش^۳

۱. دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
 ۲. دانشیار گروه جغرافیا، واحد یادگار امام خمینی (ره) شهر ری، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران، (نویسنده مسئول). E: tahmine.daniali@gmail.com
 ۳. استاد گروه علوم اجتماعی و جامعه‌شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

چکیده

اطلاعات مقاله

واژگان کلیدی:

شبکه تلویزیون روستایی
توسعه پایدار
روستاهای ایران

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش شبکه تلویزیون روستایی در پایداری روستاهای کشور انجام شده است، که نتایج حاصل از آن می‌تواند برای برنامه‌ریزان و تصمیم‌گیرندگان در زمینه توسعه پایدار روستایی و شبکه دیداری سراسری روستاهای ایران مفید باشد. روش تحقیق این پژوهش از نظر هدف کاربردی است و با رویکرد کمی، ماهیت توصیفی-تحلیلی دارد. ابزار اندازه‌گیری شامل پرسشنامه و بررسی اسنادی بوده و داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS و مدل FARAS تحلیل شده است. نتایج نشان داد که تمام شاخص‌ها و گویه‌ها برای سنجش نقش شبکه تلویزیونی روستایی در توسعه پایدار اقتصادی، اجتماعی و کالبدی روستاها از سطح معناداری بالایی برخوردار بوده‌اند. تحلیل‌ها با استفاده از آزمون تی تک نمونه‌ای نشان داد که میانگین امتیازات بالاتر از حد متوسط (عدد ۳) است، که نشان‌دهنده تأثیر زیاد شبکه تلویزیون روستایی بر توسعه پایدار روستاها است. در رتبه‌بندی شاخص‌ها با استفاده از مدل FARAS، در بعد اقتصادی شاخص‌های اشتغال، رشد اقتصادی و بهره‌وری به ترتیب با وزن‌های ۰/۴۳۴، ۰/۴۲۳ و ۰/۴۰۱، در بعد اجتماعی شاخص‌های فعالیت‌ها و امنیت اجتماعی، بهداشت و سلامت، خدمات آموزشی و جمعیت به ترتیب با وزن‌های ۰/۴۳۱، ۰/۴۲۱ و ۰/۴۰۳، و در بعد کالبدی شاخص‌های کاربری اراضی، کیفیت شبکه معابر، کیفیت زیرساخت‌ها و کیفیت محیط مسکونی به ترتیب با وزن‌های ۰/۴۴۰، ۰/۴۳۰، ۰/۴۲۴ و ۰/۴۲۰. بیشترین تأثیر را از شبکه تلویزیون روستایی داشته‌اند. این پژوهش نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری در توسعه شبکه تلویزیون روستایی می‌تواند نقش مهمی در توسعه پایدار روستاها داشته باشد. بنابراین، برنامه‌ریزان و تصمیم‌گیران باید به این موضوع توجه ویژه داشته باشند. بر اساس نتایج این پژوهش، توصیه می‌شود که برنامه‌ریزی برای تولید محتوای تلویزیونی متناسب با نیازهای روستاییان و تقویت زیرساخت‌های پخش در مناطق روستایی در اولویت قرار گیرد.

تاریخ دریافت:

۱۴۰۳/۰۵/۲۹

تاریخ بازنگری:

۱۴۰۳/۰۸/۰۳

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۳/۰۸/۲۸

تاریخ چاپ:

۱۴۰۳/۰۹/۰۱

استاد: آقاجانی، فرشاد؛ دانیالی، تهمنه و نوابخش، مهرداد. (۱۴۰۳). نقش شبکه تلویزیون روستایی در پایداری روستاهای کشور، فصلنامه علمی جغرافیا، (۸۲) ۲۲، ۷۴-۵۳.

<http://doi.org/10.22034/iga.2024.2036887.1324>

مقدمه و پیشینه

در دهه‌های اخیر، توسعه روستایی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین موضوعات مطالعات توسعه‌ای مطرح بوده است؛ چراکه روستاها با دارا بودن نقش کلیدی در تعادل زیست‌محیطی و پایداری جمعیت، از ارزش ویژه‌ای برخوردارند. در این میان، رسانه‌ها و فناوری‌های ارتباطی نیز به‌عنوان نیروی قدرتمند و تأثیرگذار در جوامع روستایی نقش مهمی ایفا می‌کنند. رشد روزافزون فناوری‌های رسانه‌ای در قرن بیستم و بعد از آن، زندگی بشر را دگرگون کرده و به یکی از شاخص‌های اصلی توسعه تبدیل شده است. در زمینه توسعه روستایی، رسانه‌های جمعی به‌عنوان ابزاری برای اطلاع‌رسانی و افزایش آگاهی عمومی، ارتقای دانش فنی، و ایجاد انگیزه خلاقیت در روستاییان به کار می‌روند و تأثیر بسزایی در توسعه منابع انسانی و بهبود شرایط زندگی روستاییان دارد (ایمانی و عبداللهی، ۱۴۰۰: ۴۱؛ استعلاجی و هاتفی، ۱۳۹۵: ۳۶؛ Hudson, 2006: 73).

رسانه‌ها نه تنها ابزار توسعه، بلکه خود شاخصی از میزان توسعه‌یافتگی جوامع نیز محسوب می‌شوند. در کشورهای در حال توسعه، با توجه به اهمیت دسترسی به اطلاعات و فناوری‌های نوین، دولت‌ها توجه ویژه‌ای به ایجاد و تقویت زیرساخت‌های ارتباطی در مناطق روستایی دارند. رسانه‌ها می‌توانند به‌عنوان پل ارتباطی بین توسعه پایدار روستایی و کاهش فقر عمل کنند و در زمینه‌های مختلف مانند افزایش تولید، حفظ محیط‌زیست، و تنوع‌بخشی به منابع درآمدی خانوارهای روستایی نقش مؤثری ایفا کنند (Leng et al., 2020: 16; Sheng and Lu, 2020: 56).

در ایران، ایجاد زیرساخت‌های ارتباطی در مناطق روستایی از اولویت‌های اصلی توسعه به شمار می‌آید. با وجود کاهش نسبت جمعیت روستایی، هنوز هم بخش عمده‌ای از جمعیت کشور در نواحی روستایی زندگی می‌کنند و از امکانات کمتری نسبت به شهرها برخوردارند. دسترسی به رسانه‌ها در این مناطق می‌تواند به ارتقای کیفیت زندگی، دسترسی به خدمات و افزایش بهره‌وری در کشاورزی کمک کند. این موضوع همچنین در تقویت پیوند بین جامعه روستایی و کشاورزی به‌عنوان مهم‌ترین منبع اقتصادی مناطق روستایی نقش دارد. در کشورهایی مانند ایران، کشاورزی به‌عنوان ستون اصلی اقتصاد روستایی، نیازمند حمایت از طریق برنامه‌های توسعه‌ای است که رسانه‌ها می‌توانند به ارتقای دانش و مهارت‌های لازم در این زمینه کمک کنند (رحمانی فضلی و بوذری، ۱۳۸۸: ۳۱؛ باقرزاده و همکاران، ۱۴۰۰: ۹۶).

از سوی دیگر، لزوم حفظ محیط زیست و بهره‌برداری بهینه از منابع طبیعی از دیگر ضرورت‌های توسعه روستایی است. روستائیان به دلیل شیوه زندگی و نوع معیشت خود بهره‌برداران اصلی منابع طبیعی همچون زمین، آب، خاک، جنگل و مراتع هستند. هرگونه اقدام جهت حفظ محیط زیست از جمله بیابان‌زدایی، کنترل فرسایش خاک، و جلوگیری از تخریب مراتع، اغلب در قالب برنامه‌های توسعه روستایی امکان‌پذیر است. بنابراین، توجه به نقش رسانه‌ها در ایجاد آگاهی زیست‌محیطی و انتقال اطلاعات مرتبط، برای موفقیت در حفظ منابع طبیعی و تداوم تولید پایدار حائز اهمیت است.

در نهایت، نواحی روستایی نقش مهمی در اقتصاد ملی دارند و در راستای تأمین امنیت غذایی کشور باید به توسعه و پایداری این مناطق توجه ویژه‌ای شود. تولید محصولات کشاورزی و صنایع دستی در این نواحی نه تنها برای معیشت روستاییان، بلکه برای کل اقتصاد کشور حیاتی است. از این رو، برنامه‌ریزی برای تداوم و افزایش نقش اقتصادی نواحی روستایی، به‌ویژه از منظر امنیت غذایی، اهمیت بسیاری دارد (Hudson, 2006: 49؛ ازکیا و ایمانی، ۱۳۹۴: ۷۱).

یکی از ملزومات اساسی برای توسعه روستایی پایدار در ایران، بررسی و ایجاد شبکه‌های دیداری در روستاهاست. این شبکه‌ها با تأمین اطلاعات و آموزش لازم به روستاییان، نقشی کلیدی در بهبود کیفیت زندگی و پایداری محیطی ایفا می‌کنند. همچنین، شبکه‌های دیداری می‌توانند به‌عنوان ابزاری مؤثر در ترویج نوآوری‌ها و ارائه آموزش‌های کشاورزی و

دامداری عمل کنند. با ایجاد و تقویت این زیرساخت‌ها، می‌توان از قابلیت‌های رسانه‌ای به‌طور مؤثرتری استفاده کرد و از اتلاف منابع و اجرای برنامه‌های بی‌اثر جلوگیری کرد. بر این اساس، پژوهش‌ها پیرامون تحلیل امکان‌سنجی ایجاد شبکه دیداری سراسری در مناطق روستایی و نقش آن در توسعه پایدار، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

سعدی (۱۳۸۴) در پژوهشی پیمایشی با هدف سنجش میزان رضایت روستاییان از برنامه‌های تلویزیونی مرتبط با کشاورزی، عوامل مختلفی را مورد بررسی قرار داده است. وی با استفاده از پرسشنامه، داده‌هایی را از روستاییان شش استان جمع‌آوری کرده و تأثیر متغیرهایی مانند سن، جنسیت، تحصیلات و مدت زمان تماشای تلویزیون بر رضایت از این برنامه‌ها را تحلیل کرده است. نتایج نشان می‌دهد که عواملی مانند عدم مشارکت روستاییان در تولید برنامه‌ها، یکنواختی قالب برنامه‌ها و عدم تطابق محتوای برنامه‌ها با نیازهای واقعی روستاییان، از مهم‌ترین دلایل نارضایتی مخاطبان روستایی است. در مقابل، احترام به فرهنگ روستایی و ارائه اطلاعات به‌روز و کاربردی، از عوامل مؤثر بر افزایش رضایت مخاطبان محسوب می‌شود. آکتر و مذباح‌اسلام (۲۰۱۶) در پژوهشی با هدف بررسی نقش تلویزیون به عنوان یک رسانه اطلاعاتی در توسعه روستایی در ناحیه دیناچپور بنگلادش، دریافتند که رادیو با اختصاص ۸۳,۳۳ درصد به عنوان منبع اصلی اطلاعات در این منطقه شناخته می‌شود. بر اساس این یافته‌ها، پیشنهاد شد که کانال‌های تلویزیونی اختصاصی برای روستاییان ایجاد شود و برنامه‌های مناسب در زمان‌های مطلوب برای آنها پخش گردد. گواوا و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی به بررسی تأثیرات فناوری اطلاعات و ارتباطات بر پایداری پرداختند و نشان دادند که این فناوری‌ها به همراه توسعه انسانی تأثیرات قابل توجهی بر پایداری محیطی دارند. نیکاده و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهشی با تمرکز بر پوشش خبری توسعه روستایی در رسانه‌های گروهی و مناطق شهری ایالت بایلسا، نیجریه، به این نتیجه رسیدند که گزارش‌های خبری توسعه در مناطق روستایی به نفع مناطق شهری به طور قابل توجهی نادیده گرفته شده است. خان و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی با هدف بررسی نقش رسانه‌های گروهی در توسعه کشاورزی و روستایی، به مسائل متعددی از جمله فقدان زیرساخت‌های رسانه‌ای در مناطق دورافتاده کشورهای نوظهور اشاره کردند و بر نیاز به گسترش دانش کشاورزی در این مناطق از طریق رسانه‌های جمعی تأکید کردند. حیدری ساریان و باختر (۱۳۹۹) پژوهشی با هدف بررسی اثرات فناوری اطلاعات و ارتباطات بر ارتقاء شاخص‌های محیط زیستی در مناطق روستایی، مطالعه‌ای در دهستان حسن‌آباد (شهرستان اسلام‌آباد غرب) انجام دادند. نتایج نشان داد که این منطقه از لحاظ شاخص‌های محیط زیستی در سطح متوسطی قرار دارد. مینا و یاداو (۲۰۲۱) به بررسی تأثیر رسانه‌ها بر توسعه روستایی در بخش سیروچی در قرن بیست و یکم پرداختند و رسانه‌ها را به عنوان ابزار قدرتمند انتقال دانش و آگاهی اجتماعی در دوره‌ای که شهرنشینی و صنعتی شدن با سرعت بالایی در حال وقوع است، معرفی کردند. با این حال، نتایج آنها نشان داد که رسانه‌ها گاهی به عنوان نهادی مغرضانه عمل می‌کنند که ممکن است اطلاعات نادرست منتقل کرده و به نمایش تبعیض‌آمیز افشار خاص جامعه، به ویژه مناطق روستایی، بپردازند. صفری و جعفری (۱۴۰۰) در پژوهشی با هدف بررسی نقش رسانه‌های محلی در توسعه استان زنجان، به این نتیجه رسیدند که میزان شناخت گروه‌های مختلف از رسانه‌های محلی و تولیدات آنها اندک بوده و این رسانه‌ها نتوانسته‌اند در جذب مخاطبان نخبه موفق عمل کنند. همچنین، مشارکت‌کنندگان تحقیق اعتقاد داشتند که رسانه‌های محلی در ابعاد مختلف توسعه استانی به دلایل مختلف، از جمله عدم تأثیرگذاری و جریان‌سازی، با ضعف‌های جدی مواجه هستند. باقرزاده و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی با هدف تحلیل اثرگذاری رسانه ملی بر توسعه روستایی در روستاهای شهرستان رودسر، به این نتیجه رسیدند که رسانه ملی بر ۸ شاخص از ۱۲ شاخص مورد بررسی، تأثیر مطلوبی داشته است. این شاخص‌ها شامل ایجاد امنیت اجتماعی، آزادی بیان، عدالت، حق تصمیم‌گیری در انتخابات،

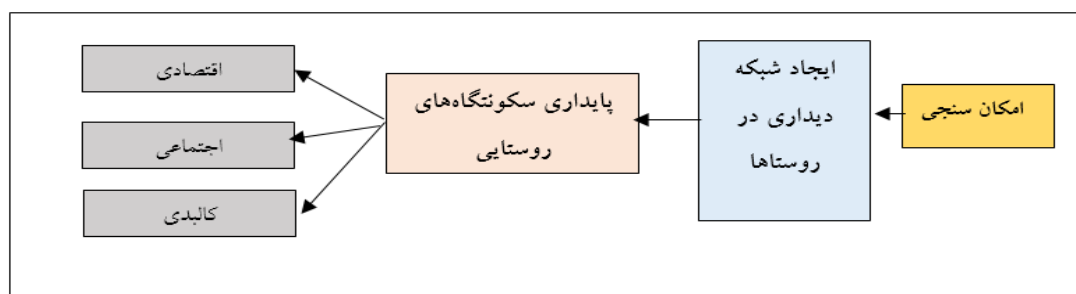
خلق فرآورده‌های نو، افزایش بهره‌وری، ارتقاء سطح زندگی و برابری اقتصادی بوده‌اند. همچنین، رسانه ملی بیشترین تأثیر را بر شاخص حق تصمیم‌گیری در انتخابات و کمترین تأثیر را بر ایجاد رقابت سیاسی در محدوده مورد مطالعه داشته است. بهادری امجز و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهشی با هدف بررسی نقش مولفه‌های اصلی در شکل‌گیری رهیافت رشد هوشمند و توسعه پایدار سکونتگاه‌های روستایی در شهرستان جیرفت، به این نتیجه رسیدند که حمل و نقل و ارتباطات بیشترین اثرگذاری را بر شکل‌گیری رشد هوشمند در این محدوده داشته‌اند. پس از آن، شاخص‌های بهبود بافت کالبدی، ارتقای کیفیت محیطی، پایداری اجتماعی و اقتصادی محلی، ارتقای کیفیت مسکن و توسعه فشرده قرار داشته‌اند. به طور کلی، نتایج تحقیق نشان داد که رهیافت رشد هوشمند تأثیر مثبت و معناداری در توسعه پایدار سکونتگاه‌های روستایی داشته است. مطالعات انجام شده بر روی تأثیر رسانه‌ها و فناوری اطلاعات بر توسعه روستایی نتایج متفاوتی را نشان می‌دهند. برخی مطالعات مانند پژوهش قنبری باغستان و انصاری (۱۳۹۸) به چالش‌های موجود در سیاست‌گذاری رسانه‌ای اشاره دارند، در حالی که مطالعات دیگری مانند پژوهش بهادری امجز و همکاران (۱۴۰۱) بر نقش مثبت فناوری اطلاعات در توسعه روستایی تأکید دارند. به طور کلی، می‌توان گفت که رسانه‌ها و فناوری اطلاعات می‌توانند نقش مهمی در توسعه روستایی ایفا کنند، اما این نقش به عوامل مختلفی مانند سیاست‌گذاری، زیرساخت‌ها و سطح سواد دیجیتال بستگی دارد.

مبانی نظری

توسعه پایدار روستایی به عنوان محرکی حیاتی برای پیشرفت کشورهای در حال توسعه، از اهمیت بالایی برخوردار است. کارشناسان بر این باورند که تحقق این هدف مستلزم سرمایه‌گذاری مناسب، به ویژه سرمایه اجتماعی ناشی از مشارکت و اعتماد متقابل است (رکن‌الدین افتخاری، ۱۳۹۴: ۱۵). پایداری توسعه روستایی، پدیده‌ای چندوجهی است که به عوامل اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی وابسته است. دستیابی به توسعه پایدار روستایی مستلزم رویکردی جامع است که در آن به تمامی جنبه‌های توسعه توجه شود. از جمله موارد کلیدی می‌توان به فراهم‌آوری زیرساخت‌های کشاورزی، تسهیل بهره‌برداری بهینه از زمین‌های کشاورزی، آموزش‌های روزآمد، حفظ یکپارچگی محیط زیست، تأمین خدمات بهداشتی و ایجاد درآمدهای پایدار اشاره کرد (Chakraborty & Knaap: 2008: 38).

توسعه پایدار روستایی فرایندی است که بر بهبود زندگی روستاییان تمرکز دارد. این فرایند شامل اولویت‌بندی نیازهای روستاییان، فعال‌سازی آن‌ها، سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها و خدمات اجتماعی، ایجاد عدالت و برابری، و توجه به ظرفیت‌های محلی است. هدف اصلی این فرایند، تضمین سلامتی، امنیت و رفاه روستاییان، به ویژه زنان، و جبران نابرابری‌های گذشته است (Ruth, 2001: ۲۶). برای دستیابی به توسعه پایدار روستایی، عوامل مختلفی باید در کنار هم قرار گیرند. این عوامل شامل ابعاد اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی، نهادی و فضایی است که همگی برای مدیریت و کنترل محیط‌های روستایی و رسیدن به توسعه پایدار ضروری هستند (Varga, 2008: 83). در سال‌های اخیر، فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) به عنوان یک ابزار قدرتمند برای توسعه روستایی شناخته شده است. با استفاده از ICT می‌توان شکاف دیجیتالی بین مناطق شهری و روستایی را کاهش داد و به روستاییان دسترسی به اطلاعات و خدمات را فراهم کرد. این امر می‌تواند تحولات عظیمی را در زندگی روستاییان ایجاد کند (Mathur, 2005: 82). اهمیت ICT در کشاورزی نیز روزافزون است. امروزه، فناوری اطلاعات به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل تولید در کشاورزی، در کنار زمین، نیروی کار و سرمایه، شناخته می‌شود (Rao, 2007: 5). با وجود افزایش علاقه کشاورزان به خدمات اینترنتی کشاورزی (Ofer, 1999: 51)، آگاهی از مزایای فناوری اطلاعات، حتی در مواردی که منافع اقتصادی آن اثبات شده

است، همچنان محدود است (Gelb and Parker, 1999: 56). انقلاب اطلاعات و ارتباطات تنها به شهروندان شهری محدود نمی‌شود و تأثیرات گسترده‌ای بر اقتصاد ملی و جهانی دارد (Gunasekaran, 2007: 18). توسعه دیجیتالی در مناطق روستایی، افق‌های جدیدی را برای استفاده از امکانات نامحدود گشوده و ارتباطات روستایی را متحول ساخته است (Malecki, 2003: 101). کلید کاهش فقر و توسعه روستایی، دسترسی به اطلاعات مناسب است. جوامع روستایی به اطلاعاتی درباره نهادهای کشاورزی، هشدارهای آفت و بیماری، اعتبارات، قیمت‌های بازار و موارد دیگر نیاز دارند. در واقع، در جوامع روستایی، دسترسی به فناوری اطلاعات به یک ضرورت حیاتی برای حفظ اشتغال و پایداری اقتصادی تبدیل شده است (Hollifield, 2003: 28). استفاده از ICT نیز چشم‌اندازهای مثبتی را برای مناطق روستایی ایجاد می‌کند (ملکی، ۱۳۹۰: ۱۴). در این راستا، در پژوهش حاضر، تحلیل ابعاد فضایی توسعه با ابداع شاخص‌های اجتماعی، اقتصادی و کالبدی به برنامه ریزان کمک می‌کند تا با بهره‌گیری از این شاخص‌ها، اقداماتی را جهت تعدیل نابرابری‌ها و دستیابی به توسعه موزون و کارآمد به انجام رسانند، در این راستا تجارب نشان داده که برای دستیابی به توسعه پایدار در سطح ملی و محلی در کشور ایران رسانه‌های جمعی نقش قابل‌اهمیتی دارند، و نیاز است با امکان‌سنجی درست با توجه به شرایط آب و هوایی خاص روستاها، آداب و رسوم محلی و امکانات اقتصادی، اجتماعی ساکنین روستاها و ... موارد زیر را در نظر بگیرد: از لحاظ اقتصادی، کارا و سودآور باشد، از لحاظ کالبدی پایدار باشد، از لحاظ اجتماعی-فرهنگی نیز عادلانه باشد. در این راستا، (شکل ۱) به عنوان مدل مفهومی پژوهش ترسیم شده است.

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش
منبع: (ترسیم: از نگارندگان)

روش تحقیق

پژوهش حاضر با توجه به هدف اصلی پژوهش و سؤال‌های مطرح شده، در پی بررسی نقش شبکه تلویزیونی روستایی در توسعه پایدار روستاهای کشور است که نتایج حاصل از آن می‌تواند برای برنامه‌ریزان و تصمیم‌گیرندگان در زمینه توسعه پایدار روستایی و شبکه دیداری سراسری روستاهای ایران مفید و موثر بیانجامد، بنابراین پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و با رویکرد کمی، دارای ماهیت توصیفی-تحلیلی است. وسیله و ابزار اندازه‌گیری، پرسشنامه و بررسی اسنادی است، و به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS، و مدل (FARAS) با توجه به اهداف تحقیق بکار گرفته شد. پس از تنظیم شاخص‌های پژوهش با استفاده از مبانی نظری و پیشینه تحقیق، شاخصها در ابعاد (اقتصادی، اجتماعی، کالبدی)، در قالب پرسشنامه منعکس شد و در میان افراد متخصص و اساتید توزیع شد، تا روایی هر یک از شاخص‌ها را مشخص نمایند، و در ادامه نیز به منظور پایایی پژوهش، از آلفای کرونباخ استفاده شد. بر این اساس سئوال‌ات در قالب پرسشنامه در میان ۳۰ نفر از اساتید از جمله استاد راهنما توزیع شد.

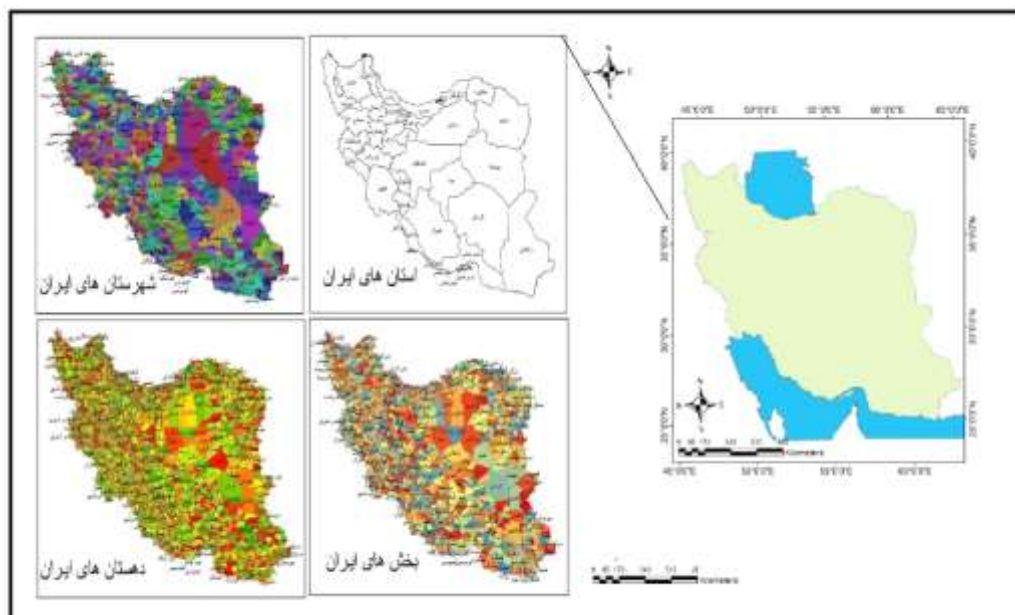
بر اساس نتایج به دست آمده، پرسشنامه بعد اقتصادی با مقدار ۰/۷۹، اجتماعی با مقدار آلفای کرونباخ ۰/۷۴، کالبدی با مقدار ۰/۷۸، گویای پایایی زیاد پرسشنامه های مذکور است. همچنین، قابل ذکر است، جامعه آماری در پژوهش حاضر شامل سه بخش است:

- ❖ بخش اول) جامعه علمی دانشگاهی در کشور ایران (اساتید دانشگاه، دانش آموختگان رشته های جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، فنآوری اطلاعات و ارتباطات)؛
- ❖ بخش دوم) افراد در سازمان های اجرایی (سازمان های بنیاد مسکن، مرکز تعاون روستایی، جهاد سازندگی، افراد در سازمانهای مردم نهاد، فرهنگ و ارشاد اسلامی، شبکه دانش و رسانه های ترویجی، سازمان توسعه روستایی، و ...)
- ❖ بخش سوم) اعضای شورا و دهیاران بومی روستاهای کشور ایران است. در این بین، حجم نمونه در پژوهش بر حسب نمونه گیری هدفمند صورت گرفته است، به این صورت که تا زمان به اشباع رسیدن نتایج، مصاحبه با افراد نمونه ادامه داشت و هر زمان پژوهشگر به اشباع نتایج دست یافت از مصاحبه با افراد دست خواهد کشید. بر این اساس، تعداد ۶۰ نفر به عنوان حجم نمونه تعیین شدند.

محدوده مورد مطالعه

ایران کشوری در خاورمیانه است که در مختصات جغرافیایی ۲۵ تا ۴۰ درجه عرض شمالی ۴۴ تا ۶۳ درجه طول شرقی جای دارد و از شمال به آذربایجان، ارمنستان، ترکمنستان و دریای خزر (دریای کاسپین) از شرق به پاکستان و افغانستان، از جنوب به خلیج فارس و دریای عمان و از غرب به ترکیه و عراق می رسد. این کشور همچنین، جزیره هایی را در خلیج فارس در اختیار دارد. کل گستره ایران، ۱,۶۴۸,۱۹۵ کیلومتر مربع است که ۱۱۶,۶۰۰ کیلومتر مربع آن را آب های این کشور تشکیل می دهند. نزدیک به یک سوم از مرز ۸,۳۳۴ کیلومتری آن نیز آبی است. سرزمین ایران به شکل کلی، کوهستانی و نیمه خشک است و میانگین بلندی آن، بیش از ۱۲۰۰ متر از سطح دریا است. بیش از نیمی از مساحت ایران را بلندی و کوه های این کشور یک چهارم آن را دشت های آن و کمتر از یک چهارم دیگر آن را زمین های در دست کشت، می سازند.

پست ترین نقطه درونی با بلندی ۵۶ متر در چاله لوت و بلندترین نقطه، دماوند با ۵۶۱۰ متر بلندی است که در میان رشته کوه البرز قرار دارد. در کناره جنوبی دریای خزر، بلندی زمین ۲۸ متر پایین تر از سطح دریای آزاد است. بر اساس آخرین وضع تقسیمات کشوری در پایان سال ۱۴۰۱ خورشیدی، کشور ایران از ۳۱ استان، ۴۷۶ شهرستان، ۱۱۷۰ بخش، ۲۷۳۶ دهستان، ۱۴۳۱ شهر و ۴۱ فرمانداری ویژه تشکیل یافته است.

شکل ۲. تقسیمات سیاسی کشور ایران
منبع: (یافته های تحقیق، ۱۴۰۲)

بحث و یافته‌ها

طبق آخرین آمارهای رسمی از سرشماری عمومی نفوس و مسکن در ایران، تعداد روستاها در کشور حدود بیش از ۲۴ هزار روستا است. این تعداد شامل روستاهایی با جمعیت ثابت و همچنین روستاهایی است که به‌طور فصلی مسکونی هستند. مناطق کوهستانی زاگرس و البرز با تراکم بالاتر روستاها مواجه هستند، زیرا شرایط جغرافیایی مناسب، آب‌وهوای معتدل و منابع آبی کافی دارند و عمدتاً به کشاورزی و دامداری اختصاص دارند. مناطق شمالی ایران با اقلیم مرطوب و خاک‌های حاصلخیز، مانند گیلان، مازندران و گلستان، نیز تجمع بیشتری از روستاها دارند. در مقابل، استان‌های مرکزی و شرقی مانند اصفهان، یزد، خراسان و کرمان به دلیل شرایط خشک و نیمه‌خشک، توزیع کمتری از روستاها دارند که بیشتر در نزدیکی منابع آبی طبیعی شکل می‌گیرند. در استان‌های جنوبی مانند هرمزگان، بوشهر و سیستان و بلوچستان، روستاها بیشتر در مناطق ساحلی و نزدیکی منابع آبی پراکنده هستند. بر اساس آخرین آمارهای سرشماری (۱۳۹۵)، جمعیت روستایی ایران حدود ۲۰ میلیون نفر است و تقریباً ۲۵ درصد از کل جمعیت کشور را تشکیل می‌دهد. این درصد در دهه‌های اخیر کاهش یافته، چرا که جمعیت شهری به دلیل مهاجرت از روستاها به شهرها، افزایش قابل توجهی داشته است. جمعیت روستایی ایران به‌طور کلی مسن‌تر از جمعیت شهری است، زیرا بسیاری از جوانان برای یافتن فرصت‌های شغلی و تحصیلی به شهرها مهاجرت کرده‌اند. در نتیجه، نسبت سالمندان در مناطق روستایی بالاتر است و نرخ رشد جمعیت در این مناطق کندتر از شهرهاست. همچنین نرخ تولد در مناطق روستایی نیز کاهش یافته و تعداد کودکان و جوانان در روستاها نسبت به گذشته کمتر شده است. ترکیب جنسی جمعیت روستایی به دلیل مهاجرت مردان جوان به شهرها یا مناطق صنعتی، اندکی به سمت جمعیت زنانه متمایل است. در بسیاری از مناطق روستایی، زنان بیشتر از مردان هستند، و این امر به تغییر نقش‌های اجتماعی و اقتصادی در این مناطق منجر شده است. با این حال، نسبت جنسیتی به‌طور کلی تقریباً متعادل است، اما تفاوت‌های محلی وجود دارد.

در ابتدا قبل از بررسی نقش شبکه تلویزیون روستایی در توسعه پایدار اقتصادی روستاهای کشور، لازم دانسته شد به بررسی نرمال بودن شاخص‌های توسعه پایدار اقتصادی پرداخته شد. مطابق جدول (۱)، نتایج به دست آمده از آزمون

کولموگروف-اسمیرونوف حاکی از این واقعیت می باشد که همه شاخصهای اقتصادی مورد نظر از توزیع نرمال برخوردار میباشند. نتایج به دست آمده نشان می دهد، مقدار سطح معناداری در همه شاخص ها بزرگتر از مقدار خطا (۰/۰۵) است؛ بنابراین در سطح معناداری ۹۵ درصد توزیع این نمونه نرمال است. در این راستا، میتوان از تحلیل های پارامتریک برای آن استفاده کرد.

جدول ۱. نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرونوف برای شاخص های اقتصادی

شاخص	سطح معناداری	میزان خطا	آماره کولموگروف اسمیرونوف	نتیجه گیری
رشد اقتصادی	۰/۵۵۶	۰/۰۵	۰/۷۸۹	نرمال
بهره وری	۰/۵۷۶	۰/۰۵	۰/۷۹۸	نرمال
اشتغال	۰/۵۵۱	۰/۰۵	۰/۷۴۵	نرمال

منبع: (یافته های تحقیق، ۱۴۰۲)

در ادامه نیز، برای بررسی میزان تأثیرپذیری توسعه پایدار اقتصادی از شبکه تلویزیونی در روستاهای ایران؛ از آزمون T تک نمونه ای استفاده شده است. نتایج حاصله از کاربرد این آزمون آماری نشان دهنده واقعیت هایی به شرح زیر است:

- ❖ تمام گویه هایی که برای سنجش میزان نقش شبکه تلویزیونی روستایی در توسعه پایدار اقتصادی روستاهای کشور به کار برده شد از سطح معناداری بالایی برخوردار بوده است.
- ❖ با احتساب دامنه طیفی هر یک از گویه ها که بین ۱ تا ۵ بر اساس طیف لیکرت در نوسان بوده، در بین گویه های مطرح شده، میانگین به دست آمده بالاتر از حد متوسط عدد (۳)، نشان دهنده تأثیرپذیری زیاد توسعه پایدار اقتصادی روستاهای کشور از شبکه تلویزیون روستایی است. نتایج به شرح (جدول ۲) است.

جدول ۲. میزان تأثیرپذیری توسعه پایدار اقتصادی روستاهای کشور از شبکه تلویزیون روستایی

شاخص	گویه	میانگین	T	سطح معناداری (دامنه 2)	اطمینان فاصله تفاوت ۰/۹۵	پایین	بالا
رشد اقتصادی	افزایش درآمد	15/3	124/35	000/0	23/3	03/3	
	سطح متوسط درآمد خانوار	17/3	342/35	000/0	21/3	04/3	
	سرانه سطح زیر کشت	00/3	110/35	000/0	10/3	89/2	
	تنوع در محصولات کشاورزی	09/3	332/35	000/0	14/3	00/3	
	سرانه تولید محصولات کشاورزی	11/3	211/35	000/0	21/3	00/3	
	افزایش واحد دامی	08/3	209/35	000/0	18/3	00/3	
بهره وری	بهره وری نیروی کار در بخش کشاورزی	21/3	354/35	000/0	34/3	11/3	
	عملکرد در هکتار محصولات کشاورزی	06/3	205/35	000/0	15/3	98/2	
	نسبت تراکتور به سطح زیر کشت	00/3	223/35	000/0	09/3	98/2	
	میزان بهره وری پایدار از منابع طبیعی	08/3	209/35	000/0	18/3	00/3	
	میزان بهره وری در بخش دامداری و صنایع دستی	00/3	110/35	000/0	10/3	89/2	

32/3	56/3	000/0	654/35	45/3	میزان اشتغال در بخش کشاورزی و دامداری	اشتغال
21/3	47/3	000/0	543/35	33/3	میزان اشتغال در صنایع دستی	
89/2	10/3	000/0	110/35	00/3	میزان اشتغال در گردشگری	
11/3	45/3	000/0	456/35	23/3	کاهش نرخ بیکاری	
04/3	25/3	000/0	121/35	15/3	رضایت از درآمد	
11/3	34/3	000/0	354/35	21/3	ثبات شغلی	
04/3	25/3	000/0	121/35	15/3	تنوع معیشتی	
90/2	11/3	000/0	111/35	01/3	ایجاد کسب و کارهای خرد	
89/2	10/3	000/0	110/35	00/3	افزایش نسبت زنان شاغل به مردان شاغل	
41/3	67/3	000/0	665/35	54/3	میزان بار تکفل	
11/3	34/3	000/0	354/35	21/3	افزایش در قدرت خرید مردم	
05/3	26/3	000/0	122/35	16/3	افزایش در پس انداز مردم	
05/3	26/3	000/0	122/35	16/3	افزایش سرمایه گذاری دولت	
19/3	45/3	000/0	540/35	31/3	افزایش در سرمایه گذاری بخش خصوصی	
28/3	51/3	000/0	650/35	41/3	افزایش در تمایل و انگیزه بومیان برای سرمایه گذاری	

منبع: (یافته های تحقیق، ۱۴۰۲)

سپس با استفاده از مدل FARAS، به رتبه بندی و میزان تأثیرپذیری هر یک از شاخص های (توسعه پایدار اقتصادی) از شبکه تلویزیون روستایی پرداخته شد که نتایج آن در (جدول ۳) پیداست. کاراکترهای S_j ، $S_j \otimes$ و K_j به ترتیب به وزن نهایی، مقدار تابع بهینگی و مقدار دی فازی شده اشاره دارند.

جدول ۳. رتبه بندی شاخص های توسعه پایدار اقتصادی از شبکه تلویزیون روستایی

α	β	γ	شاخص	
۰/۲۳۴	۰/۲۲۳	۰/۱۸۸	$S_j \otimes$	رشد اقتصادی
	۲۰۰/۰		S_j	
	۴۲۳/۰		K_j	
۰/۲۰۰	۰/۲۰۰	۰/۱۷۶	$S_j \otimes$	بهره‌وری
	۲۰۱/۰		S_j	
	۴۰۱/۰		K_j	
۰/۲۱۲	۰/۲۴۳	۰/۱۹۹	$S_j \otimes$	اشتغال
	۱۹۱/۰		S_j	
	۴۳۷/۰		K_j	

منبع: (یافته های تحقیق، ۱۴۰۲)

مطابق (جدول ۳)، به ترتیب شاخص های اشتغال با مقدار وزن ۰/۴۳۴، رشد اقتصادی با مقدار وزن ۰/۴۲۳، بهره وری با مقدار وزن ۰/۴۰۱، بیشترین و کمترین میزان تأثیرپذیری را از شبکه تلویزیون روستایی به خود اختصاص داده اند. سپس به منظور بررسی نقش شبکه تلویزیون روستایی در توسعه پایدار اجتماعی روستاهای کشور، لازم دانسته شد به بررسی نرمال بودن شاخص های توسعه پایدار اجتماعی پرداخته شد. مطابق (جدول ۴)، نتایج به دست آمده از آزمون کولموگروف - اسمیرنوف حاکی از این واقعیت می باشد که همه شاخص های مورد نظر از توزیع نرمال برخوردار

میباشند. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد، مقدار سطح معناداری در همه شاخصها بزرگتر از مقدار خطا (۰/۰۵) است؛ بنابراین در سطح معناداری ۹۵ درصد توزیع این نمونه نرمال است. در این راستا، میتوان از تحلیل های پارامتریک برای آن استفاده کرد.

جدول ۴. نتایج آزمون کولموگروف - اسمیرونوف برای شاخص های اجتماعی

شاخص	سطح معناداری	میزان خطا	آماره کولموگروف اسمیرونوف	نتیجه گیری
جمعیت	587/0	05/0	810/0	نرمال
آموزش و پرورش	513/0	05/0	731/0	نرمال
بهداشت و سلامت	543/0	05/0	736/0	نرمال
فعالیت های اجتماعی	589/0	05/0	813/0	نرمال
دسترسی به خدمات فرهنگی و ورزشی	591/0	05/0	832/0	نرمال
مذهبی و سیاسی	576/0	05/0	811/0	نرمال

منبع: (یافته های تحقیق، ۱۴۰۲)

در ادامه نیز، برای بررسی میزان تأثیرپذیری توسعه پایدار اجتماعی از شبکه تلویزیونی در روستاهای ایران؛ از آزمون T تک نمونه ای استفاده شده است. مطابق نتایج به دست آمده در (جدول ۵)، نقش شبکه تلویزیون روستایی در توسعه پایدار اجتماعی روستاهای ایران متوسط رو به بالا است.

جدول ۵. میزان تأثیرپذیری توسعه پایدار اجتماعی روستاهای کشور از شبکه تلویزیون روستایی

شاخص	گویه	میانگین	T	سطح معناداری (دامنه 2)	
				اطمینان فاصله تفاوت ۰/۹۵	بالا
جمعیت	تراکم جمعیت	15/3	121/35	000/0	04/3
	نرخ رشد جمعیت	11/3	211/35	000/0	00/3
	بعد خانوار	17/3	342/35	000/0	04/3
	کاهش مهاجرت	26/3	458/35	000/0	17/3
	سطح باسوادی	60/3	670/35	000/0	46/3
	باسوادی زنان افزایش	19/3	352/35	000/0	13/3
خدمات آموزشی	افزایش ثبت نام در دبستان	18/3	124/35	000/0	08/3
	کاهش ترک تحصیل در مقاطع بالا	16/3	124/35	000/0	06/3
بهداشت و سلامت	و باکیفیت نوساز مدارس	19/3	345/35	000/0	05/3
	داشتن معلمان خوب و با تجربه	23/3	456/35	000/0	11/3
	داشتن آزمایشگاه و تجهیزات مناسب آموزشی	10/3	210/35	000/0	03/3
	دسترسی به آب آشامیدنی سالم	14/3	216/35	000/0	04/3
	برخورداری از شبکه دفع فاضلاب	16/3	124/35	000/0	06/3
	امید به زندگی	25/3	454/35	000/0	14/3
بهداشت و سلامت	کاهش نرخ مرگ و میر	06/3	205/35	000/0	98/2
	کاهش سوء تغذیه	44/3	653/35	000/0	31/3
	دسترسی به مراکز بهداشتی	34/3	544/35	000/0	24/3
	نسبت افراد تحت پوشش بیمه درمانی	18/3	126/35	000/0	07/3
	افزایش در مصرف مواد پروتئینی گوشت و ماهی در برنامه غذایی	34/3	544/35	000/0	24/3
	مصرف سبزیجات و میوه	46/3	654/35	000/0	34/3

15/3	47/3	000/0	456/35	27/3	افزایش در امکانات حمام و سرویس بهداشتی در منزل	
41/3	64/3	000/0	711/35	52/3	نگرش افراد نسبت به مشارکت	فعالیتها
28/3	51/3	000/0	650/35	41/3	میزان مشارکت اهالی در امور روستا	و امنیت
39/3	62/3	000/0	659/35	49/3	به جمعیت روستا مشارکتی نسبت نهادهای	اجتماعی
08/3	30/3	000/0	131/35	19/3	میزان همیاری و مشارکت در امور زراعی	
89/2	12/3	000/0	202/35	03/3	کاهش در تنش و درگیری در روستا	
30/3	54/3	000/0	654/35	44/3	مشورت و همیاری همسایگان	
89/2	10/3	000/0	110/35	00/3	اعتماد به همسایگان	
93/2	15/3	000/0	113/35	03/3	احترام در خانواده	
03/3	27/3	000/0	215/35	12/3	افزایش در شادمانی و آرامش	
24/3	56/3	000/0	544/35	34/3	امنیت اجتماعی در روستاها	
10/3	43/3	000/0	453/35	23/3	دسترسی به بوستان روستایی	فرهنگی
93/2	14/3	000/0	113/35	02/3	دسترسی به کتابخانه	و
00/3	13/3	000/0	203/35	05/3	دسترسی به زمین ورزشی	ورزشی
03/3	23/3	000/0	124/35	15/3	دسترسی به مسجد	مذهبی
89/2	10/3	000/0	110/35	00/3	افزایش در رقابت سیاسی در بین افراد در روستا	و
08/3	30/3	000/0	131/35	19/3	آزادی بیان و اندیشه بین افراد روستا	سیاسی
23/3	59/3	000/0	559/35	40/3	حق تصمیمگیری انتخابات در بین افراد روستا	
89/2	10/3	000/0	110/35	00/3	ایجاد گروههای سیاسی در بین افراد	

منبع: (یافته های تحقیق، ۱۴۰۲)

جدول ۶. رتبه بندی شاخص های توسعه پایدار اجتماعی از شبکه تلویزیون روستایی

α	β	γ	شاخص
۰/۲۰۰	۰/۲۳۱	۰/۱۹۸	⊗S
	۰/۱۹۰		S _i
	۰/۴۰۳		K _i
۰/۲۱۳	۰/۲۰۰	۰/۱۵۶	⊗S
	۰/۲۲۱		S _i
	۰/۴۲۱		K _i
۰/۱۹۶	۰/۲۳۱	۰/۱۹۴	⊗S
	۰/۲۰۰		S _i
	۰/۴۳۱		K _i
۰/۲۱۵	۰/۲۴۰	۰/۲۱۹	⊗S
	۰/۲۱۰		S _i
	۰/۴۵۰		K _i
۰/۱۹۰	۰/۲۰۰	۰/۲۰۰	⊗S
	۰/۱۹۰		S _i
	۰/۳۹۰		K _i
۰/۱۷۶	۰/۱۹۰	۰/۱۷۸	⊗S
	۰/۱۹۰		S _i
	۰/۳۸۰		K _i

منبع: (یافته های تحقیق، ۱۴۰۲)

سپس با استفاده از مدل FARAS، به رتبه‌بندی و میزان تأثیرپذیری هر یک از شاخص‌های (توسعه پایدار اجتماعی) از شبکه تلویزیون روستایی پرداخته شد. مطابق جدول (۶)، به ترتیب شاخص‌های فعالیت‌ها و امنیت اجتماعی با مقدار وزن ۰/۴۵۰، بهداشت و سلامت با مقدار وزن ۰/۴۳۱، خدمات آموزشی با مقدار وزن ۰/۴۲۱، جمعیت با مقدار وزن ۰/۴۰۳، فرهنگی و ورزشی با مقدار وزن ۰/۳۹۰، مذهبی و سیاسی با مقدار وزن ۰/۳۸۰، بیشترین و کمترین میزان تأثیرپذیری را از شبکه تلویزیون روستایی به خود اختصاص داده‌اند.

در ادامه نیز؛ قبل از بررسی نقش شبکه تلویزیون روستایی در توسعه پایدار کالبدی روستاهای کشور، لازم دانسته شد به بررسی نرمال بودن شاخص‌های توسعه پایدار کالبدی پرداخته شد. مطابق (جدول ۷)، نتایج به دست آمده از آزمون کولموگروف-اسمیرونوف حاکی از این واقعیت می‌باشد که همه شاخص‌های مورد نظر از توزیع نرمال برخوردار می‌باشند. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد، مقدار سطح معناداری در همه شاخص‌ها بزرگتر از مقدار خطا (۰/۰۵) است؛ بنابراین، در سطح معناداری ۹۵ درصد توزیع این نمونه نرمال است. در این راستا، میتوان از تحلیل‌های پارامتریک برای آن استفاده کرد.

جدول ۷. نتایج آزمون کولموگروف - اسمیرونوف برای شاخص‌های کالبدی

شاخص	سطح معناداری	میزان خطا	آماره کولموگروف اسمیرونوف	نتیجه گیری
کیفیت محیط مسکونی	567/0	05/0	818/0	نرمال
کیفیت زیرساختها	543/0	05/0	756/0	نرمال
کاربری اراضی	559/0	05/0	798/0	نرمال
کیفیت شبکه معابر	575/0	05/0	822/0	نرمال

منبع: (یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۲)

در ادامه نیز، برای بررسی میزان تأثیرپذیری توسعه پایدار کالبدی از شبکه تلویزیونی در روستاهای ایران؛ از آزمون T تک نمونه ای استفاده شده است. مطابق نتایج به دست آمده در جدول (۸)، نقش شبکه تلویزیون روستایی در توسعه پایدار کالبدی روستاهای ایران متوسط رو به بالا است.

جدول ۸. میزان تأثیرپذیری توسعه پایدار کالبدی روستاهای کشور از شبکه تلویزیون روستایی

شاخص	گویه	میانگین	T	سطح معناداری (دامنه 2)	اطمینان فاصله تفاوت ۰/۹۵	پایین	بالا
کیفیت محیط مسکونی	در روستا نوساز افزایش خانه‌های مساکن استفاده از مصالح با دوام و با کیفیت در روستایی	07/3	207/35	000/0	00/3	16/3	00/3
	مناسب در واحدهای گرمایشی، سرمایه‌ی سیستم مسکونی	16/3	122/35	000/0	05/3	26/3	05/3
کیفیت مسکونی	نورگیری خانه افزایش در کیفیت روشنایی و انطباق نوع و کیفیت مصالح با معماری و بافت کالبدی روستا	00/3	110/35	000/0	89/2	10/3	89/2
	انطباق نوع و کیفیت مصالح با معماری و بافت کالبدی روستا	24/3	358/35	000/0	13/3	37/3	13/3
کیفیت محیط مسکونی	انطباق نوع و کیفیت مصالح با ساختار فرهنگی و اجتماعی روستا	35/3	545/35	000/0	23/3	48/3	23/3
	وضعیت راه ارتباطی	13/3	121/35	000/0	03/3	24/3	03/3
دسترسی به وسایل حمل و نقل مناسب		09/3	208/35	000/0	00/3	17/3	00/3

89/2	10/3	000/0	110/35	00/3	دسترسی به خدمات اعتباری و مالی	کیفیت زیرساختها
01/3	15/3	000/0	206/35	08/3	وضعیت آب آشامیدنی	
16/3	45/3	000/0	411/35	30/3	دسترسی به خدمات عمومی	
21/3	48/3	000/0	545/35	35/3	(... وضعیت زیرساختهای حامل انرژی (برق و گاز و	
18/3	47/3	000/0	459/35	26/3	اجرای طرح هادی و بهسازی داخلی روستا	
00/3	17/3	000/0	208/35	09/3	عمرانی در روستاها سازه های وجود	کیفیت شبکه معاير
23/3	50/3	000/0	548/35	37/3	شناسایی و نگهداری از بافتهای با ارزش	
90/2	11/3	000/0	111/35	01/3	اصولی خدمات مکانیایی	
89/2	10/3	000/0	110/35	00/3	وجود اراضی بابر جهت گسترش فیزیکی	
04/3	25/3	000/0	121/35	15/3	کاهش تخریب اراضی کشاورزی	
93/2	13/3	000/0	112/35	02/3	تناسب بین جمعیت و کاربری اراضی	کیفیت شبکه معاير
04/3	24/3	000/0	119/35	12/3	کاهش تداخل کاربری کشاورزی با مسکونی	
01/3	15/3	000/0	206/35	08/3	حفظ اراضی کشاورزی	
09/3	30/3	000/0	352/35	19/3	کوچه ها روشنایی	
11/3	34/3	000/0	354/35	21/3	الگوی شبکه معابر با نیازهای کالبدی روستا تطابق	
19/3	45/3	000/0	543/35	33/3	انطباق الگوی شبکه معابر با نیازهای اجتماعی - اقتصادی روستا	کیفیت شبکه معاير
03/3	23/3	000/0	215/35	12/3	تبعیت الگوی ساخت شبکه معابر با بافت کالبدی سنتی روستا	
00/3	17/3	000/0	208/35	09/3	معاير روستایی مبلمان بهبود بودن	
89/2	10/3	000/0	110/35	00/3	و سوارهرو رویپاده تفکیک	
04/3	25/3	000/0	121/35	15/3	وضعیت بهداشت معابر و جمعآوری زباله ها	
04/3	26/3	000/0	124/35	14/3	بومی بودن مصالح معابر	

منبع: (یافته های تحقیق، ۱۴۰۲)

سپس با استفاده از مدل FARAS، به رتبهبندی و میزان تأثیرپذیری هر یک از شاخص های (توسعه پایدار کالبدی) از شبکه تلویزیون روستایی پرداخته شد که نتایج آن در (جدول ۹) آمده است.

جدول ۹. رتبه بندی شاخص های توسعه پایدار کالبدی از شبکه تلویزیون روستایی

α	β	γ	شاخص
۰/۲۱۰	۰/۲۲۰	۰/۱۹۰	$\otimes S$
	۰/۲۰۰		S_i
	۰/۴۲۰		K_i
۰/۲۰۰	۰/۲۰۰	۰/۲۰۰	$\otimes S$
	۰/۲۲۴		S_i
	۰/۴۲۴		K_i
۰/۲۰۰	۰/۲۴۰	۰/۱۹۸	$\otimes S$
	۰/۲۰۰		S_i
	۰/۴۴۰		K_i
۰/۱۹۶	۰/۲۱۰	۰/۲۰۰	$\otimes S$
	۰/۲۲۰		S_i
	۰/۴۳۰		K_i

منبع: (یافته های تحقیق، ۱۴۰۲)

مطابق (جدول ۹)، به ترتیب کاربری اراضی با مقدار وزن ۰/۴۴۰، کیفیت شبکه معابر با مقدار وزن ۰/۴۳۰، کیفیت زیرساختها با مقدار وزن ۰/۴۲۴، کیفیت محیط مسکونی با مقدار وزن ۰/۴۲۰، بیشترین و کمترین میزان تأثیرپذیری را از شبکه تلویزیون روستایی به خود اختصاص داده اند.

نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی: نقش شبکه تلویزیونی روستایی در توسعه پایدار روستاهای کشور انجام شده است. بر اساس نتایج به دست آمده، طرفداران نقش تلویزیون محلی در توسعه پایدار اقتصادی مناطق روستایی معتقدند که این گونه شبکه ها با کارکردهای متنوع می توانند در جهت ارتقای سطح دانستنی ها و معلومات عمومی و اعتلای دانش فنی و مهارت های متفاوت اقتصادی و در نهایت رسیدن به توسعه پایدار اقتصادی در بخش رشد اقتصادی فراهم نمایند. شبکه تلویزیون محلی در مناطق روستایی با تولید محتوا و تدوین برنامه های متفاوت در بخش های اقتصادی مرتبط با روستاها، سطح تنوع در محصولات کشاورزی را افزایش می دهند، و به نوبه آن سرانه سطح زیر کشت در بخش تولید محصولات کشاورزی نیز افزایش خواهد یافت. در این بین، سطح متوسط درآمد خانوارهای روستایی افزایش خواهد یافت. از سوی دیگر، شبکه تلویزیونی روستایی در افزایش بهره وری نیز موثر است.

با توجه به اینکه ما در عصری زندگی می کنیم که به عصر ارتباطات و اطلاعات مشهور شده است و هر بیست ماه یک بار میزان دانش و آگاهی انسان ها دوبرابر می شود، به هر میزان که سازمان ها و موسسات نهادی و غیردولتی با انسان ها و افراد پرسشگر و کنجکاو و حساس و علاقمند به کسب اطلاعات از طریق فعالیت های روابط عمومی به صورت دو طرفه و یا دوسویه و با استفاده از ابزار و ادوات ارتباطی مختلف گوناگون به ارتباط پردازند و به نقش و اهمیت آن آشنا باشند، همانا مشارکت و در نتیجه پیشرفت و توسعه روزافزون را به دست خواهند آورد.

همچنین، بر اساس نتایج به دست آمده، شبکه تلویزیون محلی در شاخص اشتغال بیشترین تأثیر را دارد. برای دستیابی به کشوری توسعه یافته و خودکفاء که در سالهای اخیر همواره مورد تاکید مقام معظم رهبری بوده، و در تجربه غالب کشورهای توسعه یافته نیز ملاحظه میگردد، توجه به ظرفیت درونی کشور از ضرورت توسعه و پیشرفت است. جامعه روستایی در تولید محصولات کشاورزی و دامی و همچنین حفظ امنیت غذایی، مسئولیت برجسته و انکارناپذیری دارد. اقتصاد روستایی به عنوان اقتصاد ملی، بخشهای مختلفی همچون کشاورزی، دامپروری، صنایع تبدیلی و دستی و گردشگری را در بر می گیرد که هر کدام به نوعی در سلامت جامعه و البته رونق اقتصادی و اجرای اصول مهم و کاربردی اقتصاد مقاومتی نیز نقش بسزایی دارد.

بر این اساس، شبکه تلویزیون محلی در مناطق روستایی با پخش برنامه های محتوایی از ایجاد کسب و کارهای خرد، و تنوع معیشتی میزان اشتغال را در بخش های کشاورزی، صنایع دستی و گردشگری را افزایش میدهد که این نیز به نوبه خود ثبات شغلی و امنیت شغلی را برای روستاییان فراهم می کند، و در کاهش نرخ بیکاری نیز موثر است. در بسیاری از روستاهای ایران از شمال تا جنوب، میزان مهاجرفرستی نسبت به مهاجرپذیری افزایش یافته است، که بخش بزرگی که از دلایل مهاجرت جوانان به شهرها نبود شغل کافی و امنیت شغلی است.

در این بین، شبکه تلویزیون محلی در مناطق روستایی با تولید محتواهایی از ایجاد کسب و کارهای خرد متناسب با ظرفیت ها و توانمندی های روستایی، جرقه هایی از دانش کارآفرینی را در بین جوانان روستایی و نخبگان فراهم می کند. در بخش گردشگری؛ شبکه تلویزیون روستایی با آموزش و ارشاد جامعه روستایی به اهمیت صنعت گردشگری به عنوان زمینساز برای ایجاد اشتغال، معرفی و تهیه گزارش از اماکن روستایی که دارای جاذبه های طبیعی توریستی و

باستانی می باشند، معرفی و مصاحبه با افراد خلاق و نمونه در بخش گردشگری روستایی، تهیه گزارش از تورهای گردشگری روستایی از بخش های مختلف جغرافیایی ایران، معرفی خانه های بومگردی و تشویق به توسعه این گونه اقامتگاه های سنتی و توریستپذیر، زمینه سازی برای کارآفرینی در بخش های اشتغال در تاسیسات اقامتی، تهیه گزارش از جاذبه های طبیعی توریستی، جاذبه های زمستانی، و اماکن روستایی کشور که دارای جاذبه خاص معماری بوده و از ارزش بالای توریستپذیری برخوردار است (کندوان، ماسوله، آبیانه و ...). زمینه های اشتغال را برای روستاییان فراهم می کند.

سپس مطابق نتایج به دست آمده در توسعه پایدار اجتماعی، شاخص فعالیت ها و امنیت اجتماعی بیشترین میزان تأثیرپذیری را از شبکه تلویزیون روستایی به خود اختصاص داده است. شبکه تلویزیون روستایی با دو چهره سازنده و ویرانگر خود در روند پاسخگویی به نیازهای ملی و تهدیدهای بین المللی ظاهر می گردند. چهره ویرانگر آن منفعل ساختن فکری و فرهنگی جامعه روستایی در زیر رگباری از اطلاعات و اخبار از هم گسیخته، تولید بی امان رویا و گسترش شتابان ارزشهای چیره جهان صنعتی و مادیاندیش است. چهره سازنده آن به توانایی آنها در آموزش تامل درباره زمان بر می گردد و گذشته، حال و آینده را در مسیر تاریخی جامعه پیوند می زند و امکان میان انسان، تاریخ و جهان را فراهم می آورند.

از دیدگاه پاسخگویان، شبکه تلویزیون روستایی منجر به افزایش امنیت اجتماعی در بین روستاییان (زن، مرد) می گردد. از سوی دیگر، نگرش روستاییان را نسبت به مشارکت افزایش خواهد داد، و در راستای آن نهادهای مشارکتی در روستاها گسترش می یابد. با ورود شبکه تلویزیون محلی به روستاهای ایران، روستاییان بر این حقیقت پی خواهند برد که تنها با مشارکت آنهاست که طرحهای مرتبط با توسعه روستایی محقق خواهد شد.

به دنبال آن، یکی از مولفه های مهم در برنامه ریزی توسعه روستایی سرزندگی و شادابی است. سرزندگی در واقع یک قاعده محافظه کارانه ولی در عین حال بسیار کلی است، که در روستا پویایی و احساس تعلق و نشاط را در پی دارد. یکی از عوامل موثر بر سرزندگی و شادابی روستاییان و در نهایت موجب بالا رفتن کیفیت سرزندگی در روستاها می شود، شبکه تلویزیون محلی است.

همچنین بر اساس نتایج به دست آمده، شبکه تلویزیون محلی در بهداشت و سلامت روستاییان نیز موثر است. از سوی دیگر، امروزه جامعه ای توسعه یافته تلقی می گردد که بتواند در چهارچوب نظام اجتماعی بر بعد دانایی محور تاکید نماید و خود را مبتنی بر قابلیت های موجود با شرایط جامع یادگیرنده برای همسویی با تحولات جامعه روستایی انطباق دهد. به طور کلی شبکه تلویزیون روستایی به کمک برنامه های مناسب جذاب و سرگرم کننده می توانند ارزشها و افکار نوین را بین روستاییان انتقال دهند و در سطح دانستی ها و معلومات عمومی و اعتلای دانش فنی، سطح سواد زنان و خدمات آموزشی تأثیر دارد.

بنابراین، شبکه تلویزیون روستایی نه تنها ابزار و عامل توسعه اجتماعی در شاخص آموزشی میشود بلکه خود هدف و شاخص توسعه نیز به شمار میرود و در کاهش نرخ جمعیت، و تراکم جمعیت و خانوار نیز موثر واقع می شود. به طور کلی شبکه تلویزیون محلی به دلیل ماهیت ویژه خود از طریق مخاطب قرار دادن زنان روستایی و جوانان، نقش ارزندهای در افزایش توانمندی زنان روستایی و سطح سواد آنها دارد. زنان با بهره گیری از شبکه تلویزیون محلی، شکاف اطلاعاتی خود را نسبت به مردان کاهش میدهند و از این طریق علاوه بر برخورداری از حقوقی که شایسته آنان است وظیفه موثری در ارتقای جایگاه خانواده روستایی از طریق تربیت فرزندان بر عهده می گیرند.

همچنین قابل ذکر است، شبکه تلویزیون روستایی در شاخص های فرهنگی و ورزشی، مذهبی و سیاسی نیز نقش زیادی دارد. در جامعه ما شبکه تلویزیون روستایی به دلیل عدم وجود برخی از چندپارگی های اجتماعی، تاریخی، مذهبی، قومی و زبانی، و نیز عدم شتاب رشد شهرنشینی و ... موجب بالا رفتن اطلاعات و آگاهی روستاییان می شود و این مسئله در آزادی بیان در بین روستاییان موثر واقع می شود. همچنین بر اساس نتایج به دست آمده میتوان به این نکته پی برد که شبکه تلویزیون روستایی در ایجاد حق تصمیم گیری انتخابات نقش متوسط رو به بالایی دارد و موجب میگردد تا روستاییان بتوانند تصمیم درستی در انتخابات داشته باشند. همچنین برنامه ریزی و بهره گیری مناسب سیاسی از شبکه تلویزیون محلی در کشورهای در حال توسعه از جمله ایران اهمیت فراوانی دارد که غفلت از آن می تواند لطمات جبرانناپذیری را به بار آورد.

به اعتقاد پاسخگویان، شبکه تلویزیون روستایی در ایجاد گروه های سیاسی نقش متوسط رو به پایینی دارد. از سوی دیگر، رسانه ملی در کشور ما و پخش آن در روستاها به خاطر مسائل متعددی هنوز نتوانسته رسالت اصلی خود را ایفا نمایند، به طوری که صاحب نظران متفاوت عرصه های سیاسی، اجتماعی و ارتباطات کارکردی کنونی؛ آن را در بخشهای مختلف در جامعه از جمله فرهنگسازی برای رهنمون ساختن جامعه به سمت توسعه سیاسی هدفمند مناسب و مفید ندانسته اند. در این بین، شبکه تلویزیون روستایی به دلایلی از جمله: چالش کشیده شدن مشروعیت نظام در رسانه ملی، هماهنگ سازی شبکه تلویزیون محلی با ساختار سیاسی روستاهای منطقه، نقش متوسط رو به پایینی در ایجاد رقابت سیاسی در بین افراد روستایی دارد.

در ادامه نیز بر در توسعه پایدار کالبدی نیز، مطابق نتایج به دست آمده کاربری اراضی بیشترین میزان تأثیرپذیری را از شبکه تلویزیون روستایی به خود اختصاص داده است. بر این اساس، شبکه تلویزیون روستایی در کاهش تغییرات کاربری اراضی از کشاورزی به مسکونی و تجاری نقش تأثیر زیادی دارد. در بسیاری از روستاهای ایران از جمله روستاهای استان گیلان به دلیل گردشگرپذیر بودن آنها، به تغییرات کاربری اراضی کشاورزی به سمت اراضی گردشگری و تفریحی روی آوردند. تغییرات کاربری اراضی با توجه به رویکرد اقتصاد سیاسی فضا، زمینهای کشاورزی را تبدیل به کالای سرمایه داری کرده به نحوی که زمینهای کشاورزی به سمت اراضی گردشگری (اقامتگاه ها و مراکز اقامتی و هتل و ...) تبدیل نموده است. بر این اساس، شبکه تلویزیون روستایی با نمایش اهمیت زمین های کشاورزی و اقتصاد روستایی از تبدیل اراضی کشاورزی به مسکونی، تجاری، گردشگری جلوگیری می کند. از سوی دیگر، به اهمیت اراضی بایر برای ایجاد کسب و کارهای مرتبط با گردشگری و ... تأکید میکند، و به اهمیت و شناسایی و در نهایت نگهداری از بافت های باارزش توجه فراوان دارد. در ادامه نیز بر اساس نتایج به دست آمده کیفیت شبکه معابر دومین شاخص تأثیرپذیر از شبکه تلویزیون روستایی است.

شبکه معابر روستایی به عنوان شریان ارتباطی و یکی از مهمترین اجزای بافت سکونتگاه های روستایی، معمولاً خصوصیات الگوی سنتی دارد و الگوی شبکه معابر روستایی در فضایی متأثر از دخالت عوامل محیطی به ویژه شکل ناهمواری زمین و تمایلات اجتماعی و اقتصادی جامعه روستایی شکل میگردد. در بسیاری از روستاهای ایران ساختار شبکه معابر روستایی به لحاظ نامنظم بودن و محدودیت حرکت، مشکلات خاصی را برای روستاییان به وجود آورده است. هر چند بسیاری از روستایی از جمله طرح هادی روستایی در پی نظمبخشیدن به این گونه شبکه ها و برطرف کردن محدودیت های فیزیکی آنها و رفع موانع آمد و شد ساکنان روستاها تهیه و اجرا شد، اما اغلب در زمان اجرای این طرح ها، مشکلات اقتصادی و اجتماعی متنوعی مانند: یکسان انگاری شبکه معابر شهری و روستایی و استفاده از تجربیات

الگوهای سایر روستاها و شهرها، بی توجهی به زمینه های شکل گیری و ماهیت عملکردی آنها، کمبود توجه به شرایط توپوگرافی منطقه و نیازهای روستاییان، کمبود همکاری مردم و نهادهای محلی و غیره از اجرای صحیح چنین پروژههای جلوگیری می شود. بر این اساس احداث و بهسازی شبکه معابر روستایی یکی از اولویتهای اساسی است که شبکه تلویزیون روستایی به دنبال آن است. در واقع، شبکه تلویزیون روستایی با ارائه برنامه ها و نیازسنجی روستاهای ایران و با توجه به شرایط اقتصادی، اجتماعی، اقلیمی و توپوگرافی، به دنبال بهبود شبکه معابر در روستاهای ایران دارد. همچنین در بخش کیفیت محیط مسکونی نیز، شبکه تلویزیون روستایی در افزایش خانه های نوساز در روستاها، استفاده از مصالح با دوام و با کیفیت، سیستم گرمایشی و سرمایشی، انطباق نوع و کیفیت مصالح با معماری و بافت کالبدی و ساختار فرهنگی و اجتماعی روستایی نقش زیادی دارد. متأسفانه طرحهای اجرا شده در روستاهای ایران از جمله طرح هادی، بهسازی و نوسازی و ... بدون توجه به شرایط اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی، کالبدی روستاها اجرا میشود، به نحوی که اجرای طرحها و تصمیمات مربوطه به آن در همه روستاهای ایران از شمال تا جنوب به طور یکسان است. به عنوان نمونه:

روستاهای جنوب ایران به دلیل شرایط آب و هوایی مصالح متناسب با خود را اقتضاء میکند، و در برابر تنش بیآبی و خشکسالی و یا ریزگردها و مخاطرات طبیعی، نوع ساخت و ساز مسکن با روستاهای شمال و شمال غرب ایران بسیار متفاوت است. بر این اساس، شبکه تلویزیون روستایی با ارائه برنامههای محتوایی و آموزش معماری و بهسازی و نوسازی مسکن، سعی بر آن دارد که روستاها بر اساس شرایط و توانمندیهای خود خانه های نوساز و با کیفیت بسازند.

اینک نتایج تحقیق حاضر با مطالعات پیشین مقایسه می شود، اما مشاهده می شود که این نتایج با برخی از پژوهشها همخوانی ندارد. تفاوتها بیشتر در ابعاد و شیوههای مختلف تحقیق و نگرشهای متفاوت به موضوع نمایان است. برای مثال، تحقیقات سعدی (۱۳۸۴)، آکتر و مذباح اسلام (۲۰۱۶)، گواوا و همکاران (۲۰۱۸)، و نیکاده و همکاران (۲۰۱۹)، هرکدام بر جنبه های متفاوتی تأکید کرده اند که موجب نتایج متفاوتی شده است. مطالعات اخیر مانند تحقیق خان و همکاران (۲۰۲۰)، حیدری ساربان و باختر (۱۳۹۹)، و مینا و یاداو (۲۰۲۱) نیز مشابهتهایی با تحقیق حاضر دارند، ولی تفاوتها در رویکردها و فرضیات اولیه باعث اختلاف نتایج شده است. در نهایت، این تفاوتها به ماهیت خاص تحقیق و تفاوتهای روش شناختی و مفهومی با سایر مطالعات بازمی گردد، و نشان می دهد که این پژوهش مسیر جدیدی را در تحلیل مسئله انتخاب کرده است.

در پایان، برای ایجاد یک شبکه تلویزیونی موثر در روستاها و استفاده از آن برای توسعه پایدار، پیشنهاد می شود که این شبکه برنامه های آموزشی در زمینه کشاورزی پایدار، دامپروری، مدیریت منابع آب و مهارت های دیجیتال ارائه دهد. همچنین، با ترویج فرهنگ و آداب محلی، معرفی کسب و کارهای محلی و جاذبه های گردشگری روستایی، می توان به تقویت اقتصاد و جذب گردشگر کمک کرد. برنامه های آموزشی در حوزه کارآفرینی، سلامت، بهداشت عمومی و حقوق شهروندی نیز از اهمیت بالایی برخوردارند. در کنار این، تعامل با سازمان های دولتی و غیردولتی، تولید محتوا به زبان های محلی و استفاده از رسانه های اجتماعی برای گسترش دامنه تأثیرگذاری از دیگر موارد ضروری است. این شبکه می تواند به عنوان ابزاری جامع برای ارتقاء آگاهی، مشارکت و توانمندسازی جامعه روستایی عمل کند.

حامی مالی

این اثر حامی مالی نداشته است.

سهام نویسندگان

نویسندگان در انجام این پژوهش سهم برابر دارند.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می دارند، هیچ تضاد منافی در رابطه با نویسندگی و یا انتشار این مقاله ندارند.

تقدیر و تشکر

بنا به اظهار نویسنده مسئول، این مقاله مستخرج از رساله دکتری است و حامی نداشته است.

منابع

- ۱) ازکیا، مصطفی و ایمانی، علی (۱۳۹۴). توسعه پایدار روستایی، اطلاعات، تهران، چاپ دوم.
- ۲) استعلاجی، علیرضا و هاتفی، علیرضا (۱۳۹۵). جایگاه فناوری اطلاعات و ارتباطات در توسعه گردشگری استان اردبیل، جغرافیا (فصلنامه علمی انجمن جغرافیایی ایران)، ۱۴(۵۰)، ۲۱۱-۱۹۳. https://mag.iga.ir/article_700864.html
- ۳) ایمانی، بهرام و عبداللهی، معصومه (۱۴۰۰). تأثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات در توانمندسازی روان شناختی کشاورزان روستایی (مورد مطالعه: روستاهای بخش مرکزی شهرستان کوهدشت)، جغرافیا (فصلنامه علمی انجمن جغرافیایی ایران)، ۱۹(۶۸)، ۲۳۱-۲۱۹. https://mag.iga.ir/article_245439.html
- ۴) باقرزاده، محمداقبر، حسنی مهر، صدیقه، شهرامی، رفعت، و اصغری، حسین (۱۴۰۰). تحلیلی بر اثرگذاری رسانه ملی در توسعه روستایی (مطالعه موردی: روستاهای شهرستان رودسر)، دوفصلنامه نشریه علمی مهندسی جغرافیای سرزمین، ۵(۹)، ۲۲۵-۲۱۲. https://www.jget.ir/article_131090.html
- ۵) بهادری امجز، فرخ‌لقا، عنایستانی، علی‌اکبر، و توکلی‌نیا، جمیله (۱۴۰۱). نقش مولفه‌های اصلی شکل‌گیری رهیافت رشد هوشمند در توسعه پایدار سکونتگاه‌های روستایی (مطالعه موردی: شهرستان جیرفت)، برنامه‌ریزی فضایی، ۱۲(۲)، ۱۱۸-۹۱. <https://doi.org/10.22108/sppl.2022.132321.1639>
- ۶) حیدری ساریان، وکیل، و باختر، سهیلا (۱۳۹۹). بررسی آثار فناوری اطلاعات و ارتباطات بر ارتقاء شاخص‌های محیط زیستی در مناطق روستایی (مورد مطالعه: دهستان حسن‌آباد-شهرستان اسلام‌آباد غرب)، پژوهش‌های محیط زیست، ۱۱(۲)، ۲۷۳-۲۸۶. <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.20089597.1399.11.21.23.2>
- ۷) دانیالی، تهمینه (۱۳۹۷). چالش‌های توسعه پایدار با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) (مطالعه موردی روستاهای شهرستان ساوه)، جغرافیا (فصلنامه علمی انجمن جغرافیایی ایران)، ۱۶(۵۸)، ۲۰۱-۲۱۳. https://mag.iga.ir/article_253453.html
- ۸) دراستیکل، فیلیپ‌ون (۱۳۸۲). ارزیابی مشارکتی ارتباطات روستایی، رهیافتی جدید در تحقیقات و طراحی ارتباطات برای برنامه‌ها و راهبردهای توسعه (ترجمه ابراهیم مردانی بلداجی)، تهران: وزارت جهاد سازندگی.
- ۹) رحمانی فضلی، عبدالرضا، و بوذری، سیما (۱۳۸۸). دستیابی به توسعه پایدار روستا با تأکید بر نقش محوری رسانه‌های جمعی مطالعه موردی: روستاهای استان قزوین، جغرافیا و توسعه، ۱۴، ۱۰۱-۱۲۰. https://gdjz.usb.ac.ir/article_1219.html
- ۱۰) رکن‌الدین افتخاری، عبدالرضا و بدری، سید علی (۱۳۹۲). نظام الگوی توسعه‌ای در مناطق روستایی: آموزه‌هایی از تجربیات روستای نمونه در جهان و ایران. استان گیلان، معاونت هماهنگی امور عمرانی دفتر امور روستایی و شوراهای، چاپ اول.
- ۱۱) سعدی، حشمت‌اله (۱۳۸۴). میزان رضامندی روستاییان از برنامه‌های تلویزیونی با تأکید بر برنامه‌های تولیدشده در سازمان جهاد کشاورزی استانها درباره مسائل کشاورزی و توسعه روستایی، فصلنامه پژوهش‌های ارتباطی، ۱۲(۴۴)، ۹۳. <https://www.magiran.com/p393269>

- (۱۲) صفری، مرتضی، و جعفری، مصطفی (۱۴۰۰). رسانه‌های محلی و توسعه؛ مطالعه موردی استان زنجان، جامعه‌شناسی اقتصادی و توسعه، ۱۰(۱)، ۱۵۹-۱۳۱. <https://doi.org/10.22034/jeds.2021.42435.1469>
- (۱۳) قنبری باغستان، عباس، و انصاری، نفیسه (۱۳۹۸). سیاست‌گذاری رسانه‌ای و تأثیر آن بر توسعه: مطالعه موردی کشور هند، مطالعات فرهنگی و ارتباطات، ۱۵(۵۷)، ۱۶۸-۱۴۱. <https://doi.org/10.22034/jcsc.2020.38267>
- (۱۴) قلی‌پور، آرین، و روشندل اربطانی، طاهر (۱۳۹۶). نهادهای رسانه‌ای توسعه‌محور، محور توسعه روستایی، بررسی و تبیین ارتباط بین سازگاری برنامه‌های تلویزیونی شبکه استانی و توسعه روستایی در استان اردبیل، روستا و توسعه، ۹(۴)، ۱۷۶-۱۳۷. http://rvt.agri-peri.ac.ir/article_59322.html
- (۱۵) لنگرودی، حسن، رضوانی، محمدرضا، فرجی، حسنعلی و نعمتی، مرتضی (۱۳۸۹). تحلیل اثرات اجتماعی و اقتصادی فناوری اطلاعات و ارتباطات روستایی (مطالعه موردی: بخش مرکزی شهرستان گرگان)، جغرافیا (فصلنامه علمی انجمن جغرافیایی ایران)، ۸(۲۶)، ۳۳-۵۹. https://mag.iga.ir/article_705031.html
- 16) Akter, R. & Mezbah-ul-Islam, M. (2016). Television as a medium of information for rural development in Bangladesh: A case study of Dinajpur District. In Proceedings of the NEHU Conference (pp 9-11). Shillong, Meghalaya, India: INFLIBNET Centre. https://www.du.ac.bd/faculty/faculty_details/LIS/1221
- 17) Bahat, S. (2003). Rural industrialization through small enterprises. Paper presented at the WASME 14th International Conference.
- 18) Gelb, E. M. (1999). Adoption of IT by farmers—does it reflect the potential benefit? In Proceedings of the Second European Conference of the European Federation for Information Technology in Agriculture, Food and the Environment (pp. not specified). Bonn, Germany.
- 19) Gouvea, R., Kapelianis, D. & Kassicieh, S. (2018). Assessing the nexus of sustainability and information & communications technology. *Technological Forecasting and Social Change*, 131(3), 39-44. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2018.01.001>
- 20) Gunasekaran, A. (2007). A framework for supply chain performance metrics. *International Journal of Production Economics*, 87(3), 333-347. <https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2002.12.001>
- 21) Hollifield, C. A. (2003). Media, information technology, and rural economic development. *Journal of Rural Studies*, 19(1), 67-74. [https://doi.org/10.1016/S0743-0167\(02\)00038-1](https://doi.org/10.1016/S0743-0167(02)00038-1)
- 22) Hollifield, A. & Donnermeyer, J. F. (2003). Creating demand: Influencing information technology. *Government Information Quarterly*, 20(1), 7-22.
- 23) Hudson, H. E. (2006). From rural village to global village: Telecommunications for development in the information age. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- 24) Knaap, Gerrit-Jan & Chakraborty, Arnab. (2007). Comprehensive Planning for Sustainable Rural Development. *Journal of Regional Analysis and Policy*, Mid-Continent Regional Science Association, 37(1), 1-3.
- 25) Leng, C., Ma, W., Tang, J. & Zhu, Z. (2020). ICT adoption and income diversification among rural households in China. *Applied Economics*, 52(33), 3614-3628. <https://doi.org/10.1080/00036846.2020.1717657>
- 26) Malecki, E. J. (2003). Digital development in rural areas: Potentials and pitfalls. *Journal of Rural Studies*, 19(2), 201-214. [https://doi.org/10.1016/S0743-0167\(02\)00041-1](https://doi.org/10.1016/S0743-0167(02)00041-1)
- 27) Masika, R. & Joekes, S. (1997). Environmentally sustainable development and poverty: A gender analysis (BRIDGE Report No. 52). Institute of Development Studies, The Gender Equality Unit, Swedish International Development Cooperation Agency (Sida).
- 28) Mathur, A. (2005). ICT and rural markets: Opportunities for growth. *The International Information & Library Review*, 37(4), 385-398. <https://doi.org/10.1016/j.iilr.2005.09.005>
- 29) Meena, K. & Yadav, R. (2021, February 28). Impact of media on rural development: Analyzing the transformation in Sirohi district in the 21st century. *Mass Communication & Journalism [India]*, 2(1), 1-10.
- 30) Nikade, A., Christie U., Omega, O. & Ochonogor, C. (2019). Mass media coverage of development news in rural and urban areas of Bayelsa State, Nigeria. *Journal of Humanities and Social Science*, 17(4), 213-224.
- 31) Rao, N. H. (2007). A framework for implementing information and communication technologies in agricultural development in India. *Journal of Technological Forecasting and Social Change*, 74(7), 1112-1125. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2006.05.007>
- 32) Ruth, M. (2001). Women and sustainable development. Non-Governmental Liaison Service. Retrieved from. <http://www.un-ngls.org/>

- 33) Sheng, J. & Lu, Q. (2020). The influence of information communication technology on farmers' sales channels in environmentally affected areas of China. *Environmental Science and Pollution Research*, 27(24), 42513-42529. <https://doi.org/10.1007/s11356-020-10383-2>
- 34) Varga, E. (2008). *The challenges of sustainable rural development towards engineering, policy*. Montreal, Canada.